

بهرزکردنه‌وهی ئاستی قوتابیان وگه‌شه‌پێدانی توانای قوتابیان

ئاماده‌کردنی مامۆستا: نوزاد فیضی جمیل نادر

٢٠٢٥/٠٨/١٤

بوو به‌رزکردنه‌وهی ئاستی قوتابیان، چهند ریگایه‌کی
سه‌ره‌کی هه‌ن: **1. فێرکردن به‌ شیوه‌یه‌کی
کاریگهر، پێشکەش‌کردنی زانیاری به‌ شیوه‌ی جیاوازی: **
ته‌نها له‌سه‌ر وتار و پێناسه‌ نه‌بێت، به‌ شیوه‌ی وێنه، فیدیۆ،
چالاکی، ده‌نگ، دیمانه، و... زانیاری پێشکەش
بکه‌، به‌شداری کردنی قوتابیان زیاده‌بکه‌: ** پێویسته
قوتابیان به‌شدار بن له‌ گفتوگۆ، چالاکی، پرسیارکردن و
بیرکردنه‌وه. وکوس کردن له‌سه‌ر تیگه‌شتن نه‌ک ته‌نها
یادی کردنه‌وه: به‌پێویست زانیاری زانیاری، له‌گه‌ڵ
تیگه‌شتن و لێک‌وێنه‌وه و به‌کارهێنانی زانیاری. *
** به‌کارهێنانی ته‌کنه‌لۆژیای نوێ: ** به‌کارهێنانی
ته‌کنه‌لۆژیای نوێ وه‌ک پێشکەش‌کاری فیدیۆ،
پلاتفۆرمه‌کانی فێرکاری ئۆنلاین، و... * به‌ده‌ست‌خستنی
زانستی پێشکەوتوو: ** به‌کارهێنانی ریگا‌کانی فێرکردنی
نوێ وه‌ک ئەزموونکردن و چالاکی. **2. به‌هێزکردنی
توانا و ده‌روونه‌کانی قوتابیان: ** * دروستکردنی
هه‌ست به‌ ئارامی و متمانه: ** هه‌ستی ئارامی و متمانه‌ی
قوتابیان به‌هێز بکه‌ بوو ئه‌وه‌ی بتوانن به‌ ئاسانی به‌شدار بن
له‌ پرۆسه‌ی فێرکاری و تیگه‌شتن. * * ده‌ست‌نیشان‌کردنی

خاله لاواز هکانان: ** ههول بـده قوتابیان له خاله
لاواز هکانیان ئاگادار بن و ریگا بو چار سهـر کردنیان
برهـسینه. * ** فیـر کردنی چوـنیتی فیـر بوون: ** قوتابیان
فیـر بـکه چوـن لهـسهـر زانیاریهـکان لیکوـلینهوه بـکهـن و
چوـن به باشی فیـر بن. * ** پشتگیری کردنی قوتابیان: **
پشتگیری و هاندان بو قوتابیان بو به هیـز کردنی متمانهی
خوـیان. * ** ریـز گـرتن له جیاوازی قوتابیان: ** فیـر کردن
له شیوهی جیاواز بو قوتابیان جیاواز. ** 3. به هیـز کردنی
ههـلـومهرجی فیـر کاری: ** * ** دروست کردنی ژینگهیهکی
گونجاو: ** ژینگهیهکی گونجاو بو فیـر کاری برهـسینه به
ههـواییهکی باش، پرووناکی گونجاو، و... * ** دابین کردنی
پیداویستی هکان: ** پیداویستی هکانی فیـر کاری وهک کتیب،
ماده، و... دابین بـکه. * ** پهـیوهـندی باش له گهل
قوتابیان: ** پهـیوهـندی هکی باش دروست بـکه له گهل
قوتابیان بو نهوهی بتوانن پرسـیار هکانیان پرسـن و به
ئاسانی بـگهـنه ئامانجهـکانیان. * ** بهـکار هیـنـانی ریوشـوینی
به هیـز بو مامهـله کردن له گهل قوتابیان: ** پیویسته
ریوشـوینهـکان به تهـواوی بهـکار بـینن بو به هیـز کردنی
ئاسـتی قوتابیان. * ** رینمایایی زور گـرنـگ: ** *
** بهـردهـوامـبوون: ** بهـردهـوامـبوون لهـسهـر نهـو ریـگایـانه
بو دهـستهـبهـر کردنی نهـجامیـکی باش. * ** پیـداچوـونهـوه: **
پیـداچوـونهـوه به نهـجامهـکان بو باشـتر کردنی ریـگاکـان. *
** بهـشـداری قوتابیان: ** بهـشـداری کردنی قوتابیان بو
باشـتر کردنی نهـجامهـکان. نهـم رینمایـیهـانه تهـنهـا
چوار چیـوهیهکی گشـتییه و پیویسته بهـگویرهی بارودوخی
قوتابیان و دهـروازهی فیـر کاری پیـشـکـهش بـکـریت.

بهر زکر دهنه وې ئاستی قوتابی، یانه کانی گرنګ و
 سهره کی که پیو یسته له سهر نه جامبدن بو پوهندی دانی
 باشتر له گهل فیړکاری و پهر پی دانی زانستی قوتابیان.
 نه مانه به کار هیځانی هرو هه، به شپوهیه کی گشتی،
 له وانه یه: 1. **پوهندی کی به اش له گهل قوتابیان: ** -
 ریژلینانی پوهندی کانی نیستا، وهک ریڼمایي، پرسیار، و
 هه لسه نگاندن له سهر رولی قوتابیان. - لیکولینه و
 هه لسه نگاندن نیازه کانی قوتابیان وهک پیو یستی تاییه تی.
 2. **پیشکesh کردنی فیړکاری به تاییه تی و جیواز: ** -
 به کار بردنی شپوه و ماده وې جیواز له فیړکاری، بو
 گه شتن به نه ویه که هه موو قوتابیان بتوانن له چند
 جوړیک فیړبن. - ریځای فیړکردن و تیگه شتن له سهر
 هه موو پوهندی کانی توانایه کانی قوتابیان. 3.
 **پیشکesh کردنی نهزموون و خهرجی له سهر
 توانایه کانی: ** - ریژگرتن له پیداویستی کانی قوتابیان به
 شپوهیه کی کاریگر و نهجامدانی نهزموون و
 هه لسه نگاندن. - به کار هیځانی نهجامه کانی بو ریڼمایي و
 پهر پی دانی پیشکesh کاری فیړکاری. 4. **پشتیوانی و
 هه لودان له سهر گه شه پیدانی توانایه کانی: ** - هه لودان و
 هاندان بو باشتر کردن له توانایه کانی قوتابیان، وهک
 ریځخستن له چالاکیه کانی، وهرزش، و پروژه کانی. -
 هه لودان بو دروست کردنی جوړه جوړه چالاکی و
 ریځیه کی پهر پی دانی توانایه کانی له پوهندی دانی
 سهر که وتوانه. 5. **پوهندی دانی مامله و ریځخستن و
 له گهل دمر وازه کانی فیړکاری: ** - هه لسه نگاندن

پهيوهنديدانی قوتابيان له گځل مامهله کاران و ماموستا و بهرنيو هېر دنی چالاکیه کان بو باشتر کردنهوی ناستی فیرکاری. 6. **پهيوهندي له گځل خیزان و نه ندامانی کومهلگه: ** - ههولدان بو پهيوهندي و ههماهنگی له گځل خیزان و کومهلگه بو پشتگیری له فیرکاری و گهشه پیدانی قوتابيان. **کورتهیهک: ** خالهکانی بهر زکردنهوی ناستی قوتابی، له سهر پهيوهندي، فیرکاری جیواز، پیشکەشکردنی ئەزموون، پشتیوانی، و پهيوهنديدانی قوتابخانه، کومهلگه و ماموستا ده بن. ئەم خالهکانه یارمەتی ددهن بو دروست کردنهوی جوړیکی کارا له فیرکاری و گهشه پیدانی توانای قوتابيان.

پیشکەشکردنی ریگا فیرکاره جیواز هکان.

- **: بهکاربردنی شیوه و مادهی جیواز بو فیرکردن، وهک فییدیو، دهستکاریکردن، پروژه، و چالاکیه جیوازه کان، بو نهوی هه موو قوتابيان بتوانن له گځل توانایهکانی خویمان به باشی بهکاربرن. 2.

**پهيوهنديدانی توانایهکانی تاییهتی: ** - لیکدانی و پشتیوانی له توانایهکانی تاییهتی قوتابيان، وهک توانایهکانی فکری، کومونیکهیشن، فیربوون، و توانایهکانی کهرته و پروژه. 3. **بهرزکردنهوی توانایهکانی زانیاری و فکری: ** - ریگای په ره پیدانی فکری، لیکولینهوه، و پرسیار کردن، بو گهشه پیدانی توانایهکانی تیگهشتن، چانسی و چیشتن له سهر زانیاری.

4. **پشتیوانی له توانایهکانی کرین و چیوه روانه ی: ** - ههولدان بو پهيوهنديدانی قوتابيان له گځل نهوی که چوون

له گهل پرسیار و چالاکیه کان کار بکهن و توانایه کانیان په یوه نډیدا بهرز بکهن. 5. **فیرکردنی توانای کارگیری و تیمی: ** - ریگای فیرکردنی کارگیری له تیم و چالاکیه کانای گروپی، که توانایه کانای نه د امان له گهل یه کدی زیاد بکات و توانایه کانای هاوبه شی و ههماهنگی په یوه نډیدا بهرز بکهن. 6. **په ریپیدانی توانایه کانای ههل د امان و پشستگیری: ** - ههل د امان بو دروستکردنی جوړه جوړه چالاکی و ریگای په وانگهی، نه وهی که قوتابیان بتوانن ههل د امان و پشستگیری له خویان بکهن. 7. **په یوه نډی له گهل خیزان و کومهلگه: ** - ههل د امان بو په یوه نډی کردن و ههماهنگ کردن له گهل خیزان و کومهلگه بو پشستگیری له گه شپیدانی توانایه کانای قوتابیان. **کورته یه ک: ** گه شپیدانی توانای قوتابیان پیویسته له سهر په یوه نډی، فیرکاری جیواز، په یوه نډی توانایه کانای تاییه تی، و په یوه نډی خانوو و کومهلگه بهر هوپیش بریت، بو نه وهی بتوانن له ژیان و کارگهی کانای خویان به باشترین شیوه به کار بهین و سهر کهوتن. نه گهر ههل د ده دیت له سهر نه مهیدانه کار بکهیت، توانایه کانای قوتابیان به باشتر ده گیشتن و بهر ده وام ده بن.

گه شپیدانی توانای فکری قوتابی بریتیه له په ریپیدانی و گه شپیدانی توانایه کانای فکری، نه وهی که بتوانن له ژیان و خویندکاریدا به باشترین شیوه به کار بیرن. نه توانایه گرنکه چونکه یارمهتیدهدات به توانایه کانای بیر کردن، چیشتن، پروونکردنه وه، و بریارگرتن. لیردها چهنه

رِیځای گرنځ بـو گـهـشـهـپـېـډـانی ئـم تـوانـایـه هـن: #### 1.

رِیکـسـتـن و پـهـر پـېـډـانی پـرسـیـار و هـوـلـدان بـه بـیر کـردن:

- قـوتـابـیـان پـیـوـیـسـته هـوـل بـدـن لـه بـیر کـردن و پـرسـیـار کـردنـه، و هـک ئـهـو هـی کـه چـوـن لـسـهـر مـهـوـضـو و وـعـه کـان فـیـر بـن و چـیـو هـروا نـهـیـان بـپـار یـزن. #### 2. فـیـر کـاری لـه بـه کـار بـردنـی پـهـیـو هـنـدی و پـوونـکـر دـنـهـو: - رِیـگـه بـه قـوتـابـیـان بـد رِیت کـه بـتـوان بـه شـیـو هـیـه کـی پـوون و بـهـر دـهـو ام پـهـیـو هـنـدی دـا لـه گـل زانـیـاری و ئـهـو هـی لـه گـل ئـهـو هـی فـیـر دـهـن. #### 3. لـیـکـو لـیـنـهـو و پـرسـیـار کـردن: - فـیـر کـردن و رِیـنـمـایـی لـه گـل قـوتـابـیـان بـو ئـهـو هـی بـتـوان پـرسـیـار بـکـن، لـیـکـو لـیـنـهـو هـیـان بـکـن، و بـر یـار هـکـان بـه بـنـهـما لـه زانـیـاری و هـلـبـزاردنـه کـانی خـو یـان بـگـرن. #### 4.

هـوـلـدان بـو فـیـر بـوونـی چـیـشـتن و چـیـو هـروا نـهـی: - تـوانـای چـیـشـتن و چـیـو هـروا نـهـی لـسـهـر زانـیـاری و پـرسـیـاری جـیا و از هـکـان زـیـاد بـکـن، و هـک بـه کـار بـردنـی مـیـشـک و رِیـکـهـوتـن لـسـهـر ئـهـو هـی کـه چـوـن هـنـجـام بـدـن. #### 5.

پـهـر پـېـډـانی پـهـیـو هـنـدی دانی هـنـگـاو.

گـهـشـهـپـېـډـانی تـوانـای جـهـسـتـهـی و دـهـروونـی قـوتـابی گـرنـگـه چـونـکـه ئـم تـوانـایـانـه یـار مـهـتـیـد هـدات بـه هـلـگـرتـنـی رـو و حـی و تـهـنـیـشـتی بـاش، هـهـر و هـا بـه بـاشـتر کـردنـی تـهـنـدرو سـتی و تـوانـایـه کـانی جـهـسـتـهـی و دـهـروونـی. لـه خـوار هـو هـچـنـد رِیځای گرنځ بـو گـهـشـهـپـېـډـانی ئـم تـوانـایـانـه هـن: ####

1. پـېـشـکـهـشـکـردنـی فـیـر کـاری دـا لـه گـل چـالاکـیـه جـهـسـتـهـیـه کـان: - بـهـر پـو هـر دـنـی چـالاکـیـه جـهـسـتـهـیـه کـان، و هـک رِیاضـهـت، گـهـر مـی کـردن، و هـر زش، و چـالاکـیـه

جەستەبىيەكان بـۆ پەرەپـىـدانى تەن و توانايەكانى جەستە. ##### 2. ھەولـدان بـۆ پاراسـتنى تەندروسـتى دەروونى: - فـىـرـبوونى رـىـنـمايـيەكانى ژيانى خاوەن تەنـىشتى باش، وەك خواردنى دـرـىـنى، خـۆپاراسـتن، و خـۆيـنـدەنـوہ لەسەر تەندروسـتى رووحى و دەروونى. ##### 3. بەكاربردنى چالاكيەكانى رووحى و خـۆپـىشـاندانى: - فـىـرـبوونى چالاكيەكانى ھەوال و گەيشـتنى بە كەسـايەتى، وەك ھەولـدان بـۆ كـۆنـترۆلـکردنى ھەسـتەكان، وەك خـۆپەرودەردن و ھەسـتى سەرکەوتن. ##### 4. پشـتـىوانى لە لـىـكـۆلـىنەوہ و پەيوەندىدانى رووحى: - رـىـگە دان بە قوتابيان بـۆ لـىـكـۆلـىنەوہ لەسەر ھەسە و ھەسـتەكانى خـۆيـان، و بەكاربردنى رـىـكـخـستنى فـكـرى و رووحى لەوہى كە بـتـوانن لە كـىشە و چالاكيەكانى ژيان بە باشى بـگـرن. ##### 5. پەرەپـىـدانى رـىـگاكانى ئەوہى كە قوتابى بـتـوانـىت بە باشى بەكار دـىـنـىت: - فـىـرـبوونى رـىـگاكانى پاراسـتنى تەن و رووح، وەك خواردنى ساغ، خـۆيـنـدن، و چالاكيە جەستەبىيەكان لە رۆژانە. بەم شـىـوہ، تواناي جەستەبىي و دەروونى قوتابى دەگەشـىت و كەسـايەتـىەكى بەھىز و پـىگەيەكى باش.

فیربوونی ریکخستتی کات و پهرهپیدانی پلان: - قوتابی
 پیویسته توانایهکانی پلاندانی کات، ریزبندی، و فهرمی
 ههلبژاردن لهسهر کارهکان زیاد بکات، لهگهل
 توانایهکانی چاوهروانی و پیشبردن. ### 2. ههولدان به
 پهیهندی و چیشتنهوی زانیاری: - قوتابی باید بتوانیت
 زانیاریهکان به شیویهکی پروون و چاوهروانه وهرگرن،
 و لهگهل یهکهوه پهیهندی بهردهوام بکهن. ### 3.
 بهکاربردنی فکری و ریکخستتی ههلبژاردنهکان: -
 فیربوونی چوون بهشیویهکی زیرهکی ههلبژاردن و
 بریارگرتن لهسهر مهوضوعه جیاوازهکان، وهک
 بهکاربردنی فکری سهردهمی و مهزنهکان. ### 4.
 پهرهپیدانی توانا له فیرکاری و چیشتن: - توانایهکانی
 چیشتن، پروونکردنهوه، و ریکخستن لهسهر زانیاریهکان
 و پرسیارهکان زیاد بکهن، به تاییهتی له کاتی فیرکاری و
 تووژینهوه. ### 5. لیکوئینهوه و ههولدان بو گهشهپیدانی
 توانا له ههلبژاردن و بریارگرتن: - قوتابی پیویسته
 توانایهکانی لیکوئینهوه، ههلبژاردن، و بریارگرتن لهسهر
 مهوضوعهکان زیاد بکات به شیویهکی زیرهک و
 پهیهندیدار. بهم شیوه، توانای زیرهکی قوتابی دهگهشییت
 و نهوهیهتی و توانایهکانی بهروپیشبردن له زیان،
 خویندکارییدا، و کارگهپرانندن لهگهل نهوهیهتی و
 کهسایهتی.

گهشهپیدانی زانیاری قوتابی گرنگه چونکه ئهم توانایه
 سههرچاوه و بنهما له فیرکاری و توانایهکانی تره. زانیاری
 بهریوهبردنی باش و گهشهپیدانی نهوهیهتی لهسهر ههموو

پهيوه نديدانی ليکولينهوه، فيربوونی نو، و تېگه شتتی
کېشه کان يارمه تېده دات. له خوار موه چنډ ريگای گرنګ
بو گه شپېدانی زانياری قوتابی همن: ### 1. فيربوونی
ريکخستتی زانياری و ريگاگانې و هرگرتن: - قوتابی
پيويس ته توانايه کانې رېکخستتی زانياری به شيويه کی
روون و کارامه د به کار ده نييت، و نهوه له ريگه
به کار بردنی چيشتن، فهرمی کار، و سامانه کانې
پهيوه نديدار ده گه شت. ### 2. به کار بردنی چالاکيه کانې
ليکولينهوه و تويژينهوه: - قوتابی بايد بتوانيت له گهل
پرسياره جياوازه کان، تويژينهوه، و کسه ايه تيه کانې
زانياری زياتر به ده ستنه نييت، و له گهل نه زانياريانه
پهيوه ندي دريژ بکات. ### 3. فيربوونی به کار بردن و
چيشتن له زانياری: - توانايه کانې فيربوونی مه زمون،
روونکړدنهوه، و به کار بردنی زانياری له کاره کان و
برياره کان زياد بکن، بو نهوه ي بتوانيت به شيويه کی
زيرهک و خيرا زانياری بگرن و به کار بېرن. ### 4.
په رپېدانی زانياری له سر چندين سرچاوه: -
به کار هينانې نهويه تيه نو، کتیب، و تاره، و
سرچاوه کانې نينته نييت بو زيادکردنی زانياری و
فيربوونی نو. ### 5. فيربوونی رېکخستتی زانياری
و هلېژاردنی نهويه تيه گرنګ: - توانايه کانې هلېژاردن
و فيرکار به شيويه کی زيرهک و پلانوييتی، و
ليکولينهوه له سر نهويه تيه گرنګ و کسه ايه تيه. بهم
شيوه، زانياری قوتابی ده گه شت و توانايه کانې
ليکولينهوه، فيربوونی نو، و به کار بردنی زانياری له
ژيان و فيرکاری زياد دېن، که نهويه تيه و توانا

وهرگرتنی زانیاری دهگه‌شیت بو به‌هیزکردنی پیگه‌یه‌تی و
سه‌رکه‌وتن.

بو ئه‌وه‌ی هه‌ول‌دانه‌وه بو ئه‌وه‌ی قوتابی له ئاستیک بجیه‌ته
ئاستی پیش‌که‌وتووتر، پیویسته ریکار و ستراتیژیه‌کانی
باش به‌کار بێنریت. لیره‌چهند رینمایی گرن‌گ هه‌ن که
ده‌توانن یارمه‌تی بو گه‌شه‌پیدانی ئهم پیگه‌یه‌ بده‌ن: ####
1. به‌لاو کردنه‌وه‌ی مافه‌کانی فیرکاری و هه‌ول‌دان به
باشتر کردن - قوتابی پیویسته له‌سه‌ر ئامانجی تاییه‌تی و
چالاکیه‌کانی فیرکاری کار بکات، و هه‌ول بدات له‌سه‌ر
زانیاری و توانایه‌کانی که‌مبوونه‌وه نه‌که‌ت. #### 2.
به‌کاربردنی په‌ره‌پیدانی نوو و فیرکاری په‌یه‌ه‌ندی‌دار -
له‌گه‌ل قوتابی، فیرکاری نوو و په‌یه‌ه‌ندی‌دار به‌کار ببات،
و پشتگیری له‌ په‌ره‌پیدانی تاییه‌تی له‌سه‌ر هه‌له‌کان و
پیش‌که‌وته‌کان دا بگرن. #### 3. هه‌ول‌دان به‌ فیربوونی
هه‌لبژاردنه‌کانی توانا و پیش‌که‌وتن - قوتابی پیویسته
توانایه‌کانی هه‌لبژاردن، ریکخستن، و بریارگرتن زیاد
بکات، و له‌ په‌یه‌ه‌ندی‌دانی زانستی، فکری، و کۆمه‌لایه‌تی
به‌ باشی بکات. #### 4. ریکخستنی پلان و چالاکیه‌کانی
فیرکاری - پیویسته پلانه‌کانی فیرکاری به‌ شیوه‌یه‌کی
پلانی و ریزه‌بندی زیاد بکات، و کاره‌کانی فیرکاری به
شیوه‌یه‌کی زۆر هه‌له‌ و هه‌لب‌ژارتن به‌رز بکات. ####
5. هه‌ول‌دان به‌ فیربوونی توانایه‌کانی زانستی و توانا له
کاره‌کان - له‌ کاتی فیرکاری، قوتابی پیویسته له‌ زانستی
و توانا له‌ کاره‌کان زیاد بکات، و توانای فکری و
کو‌نترولی هه‌سته‌کان له‌سه‌ر مه‌زمونه‌کان زیاد بکات.

6. پشـتـگـیرـی و ههولـدان به هیزـکـرـدنهوهی
لێـکـۆلـینهوه و خۆـدهـرخـستـن - ههولـدان به پهیوهـندی کـردن
و هیزـکـرـدنهوهی توانـای لێـکـۆلـینهوه، و توانایهـکانی
پیشـکهـوتن لهـسهـر ئهـوهیهـتی نوێ و زانیاری نوێ. به ئهم
پـیکـارانه، قوتـابی دهـتوانـێـت له پـیـگهیهـتی خـوێ بهـردهوام
بـیـت و له ئاسـتی پیشـکهـوتووتر بچـێـتهوه، و توانایهـکانی
فـیرکاری و تیـگهـیشتنی زۆرتر زیاد بکات.

گەشەى زانىارى قوتابى پەيوەندىدارە بە چۆن فېركارى،
توانا، و توانايەكانى قوتابى لە كاتىكدا زىياد دەبىيت و
پېشكەوتن دەككات. ئەم گەشەى يەكەىكە لە
پەيوەندىدانىەكانى سەرەتاي فېركارى و توانايەكانى خۆى
لەسەر كۆرسەكان، تاقىكرەنەوەكان، و ئەنجامەكان.
گەشەى زانىارى قوتابى چىيە؟ - **پېشكەوتنى
پەيوەندىدارى زانىارى: ** قوتابى لەسەر ئەوەيەتى نوئ و
زانىارى نوئ زۆرتەر فېر دەكات و توانايەكانى
لېكۆلېنەو، تېگەيشتن، و بەكاربردنى زانىارى زىياتر
دەبن. - **زىادکردنى تواناي فېركارى: ** توانايەكانى
فېركارى، وەك رېكخستەن، وتار نووسىن، و وتارىەتى
تېگەيشتن، باشتر دەبن. - **پېشكەوتن لە توانايەكانى كار
و تەويزىنەو: ** قوتابى توانايەكانى تەويزىنەو،
هەلبژاردن، و كارکردنى لەگەل زانىارى كە زىياد دەبىيت
ئەو بەرز دەكات. #### چۆن گەشەى زانىارى قوتابى
دەبىيت؟ - **فېربوونى نوئ و بەكارهێنانى زانىارى
نوئ: ** قوتابى دەبىيت هەول بەدات لە زانىارى نوئ و
چالاكىە نوێكانى فېركارى بەكاردينىيت. - **كار كردن

له گهل سهر چاوه گانی جیـاواز: ** وهر گـرتن له کتـیب،
وتار، ئینتر نیـت، و په یوه نـدی کـردن له گهل ماموستا و
هاوکـاران. - ** له گهل قوتابیـانی تر فیر بـوونی
به شـدار بوون: ** فیر بـوونی له گهل یه کـدی تر و
په یوه نـدی دانی له سهر پرسـیاره کان و کیشـه گانی فیر کـاری. -
** پلان و ریکـستن: ** هـول بدات پلان و ریکـستن بو
فیر کـاری و توانایه گانی خوی زیاد بکات. #### کوـتایی
گهـشـه ی زانیاری قوتابی، پـویسته به په یوه نـدی هـکی
ئاراسـته یی و پرؤسـه یه کی داوام بیـت. ئهـمه به کار دهـیـنـانی
زانیاری نـوی، په یوه نـدی دانی له گهل سهر چاوه کان، و
به هیز کـردنی توانایه کان دهـیـت. ئهـم ریکـاران یار مهـتی
دهـدن له گهل پشـکـهوتنی قوتابی و گهـشـه پـیدانی
توانایه گانی له سهر پیگهـیه تی فیر کـاری و ژیان.

ههـله کان له پیگهـی قوتابی پـویستن بو له دوور بـردن و
پشـکـهوتن، چونکه ئهـمانه دهـتوانن هـیز و توانایه گانی
قوتابی زیاد بکـن و نهـجامـدانی باشتر بـدن. له ئاسـتی
لاوازی، ئهـم ههـله و خـالانـه دهـتوانن چـند کـه سـایه تی
یه کـیک له ئهـم شـتانی بن: #### خاله کان و دوور کـهوتن له
ئاسـتی قوتابی - ** نهـهاتن له پهر پـیدانی فیر کـاری: ** ئهـو
قوتابیـانه که نهـهاتن له کار کـردن، یان نهـتوانن پهر پـیدانی
فیر کـاری به باشـی انجامـبـدن، له گهل کـه مـبـو نهـوه ی
توانایه گانیـان دهـگـر پـنهـوه. - ** نهـکـوـنـتر و لـکردنی وهـک
کاره کان و تـهـنـها بهـر مـو پـیش بـردن: ** نهـگـر قوتابی له
کار کـردن و تـوانی لـیکـو لـینهـوه و ریکـستن نـابی، ئهـوا
دهـکـر پـت نهـسـتـیره ی له پشـکـهوتنهـوه هـبیـت. - ** نهـبوونی
رینمـایی و پشـتـگیری: ** ئهـو قوتابیـانه که نهـدهـنهـوه به

پشتگیری و رینمایی له لایهن ماموستا و هاوکاران،
زورتەر لهسەر تیگه‌یشتن و پیشکەوتن کەم دەبن. -
**نەمـاوەی له فێرکاری و له‌گه‌ڵ خۆی نەبوونی
چالاکی: ** ئەو قوتابیانه که نەمـاوەی له فێرکاری و
نەبوونی چالاکی، له‌گه‌ڵ کەمبـوونەوی توانایه‌کانیان بەرز
نەنـین. - **نەبوونی ههول و ههله کردن: ** هه‌رچـنـده
ههولـدان و ههله کردن زۆر گـرـنگ، ئەگەر نەبـیت،
قوتابی له‌گه‌ڵ خۆی نەبوونی پیشکەوتن دەبـیت. ####
چۆن ئەم خالانه له‌دوور بکـرـین؟ - **په‌ره‌پـدانی چالاکی
و چالاکیه‌تی فێرکاری: ** ههول بـده له قوتابی بکـه‌یتـه‌وه،
و چالاکیه‌کانی فێرکاری بەرز بکـه‌یت. - **پشتیوانی و
رینمایی: ** ماموستا و هاوکاران پـیـوـیـستن به پشتگیری و
رینمایی له قوتابیـه‌کان، هه‌روه‌ها کاره‌کانیان ریکـخـستن. -
**په‌یوه‌ندی کردن و ریکـخـستن: ** قوتابی پـیـوـیـسته پـلان و
ریکـخـستـنـکی باش هه‌بـیت، و له‌گه‌ڵ ماموستا کار بکات
بـۆ ئەوهی هه‌له‌کان لهسەر ئەنجامه‌کان بگـیـرـن. -
**نیشاندانی ئەوهیه‌تی باش و تیگه‌یشتن: ** قوتابی
پـیـوـیـسته تیگه‌یشتن و ههولـدانـه‌کانی خۆی زیاد بکات، و له
کاره‌کانی فێرکاری به باشی به‌کار ببات. #### کۆتایی له
ئاستی لاوازی، دوورکەوتن له هه‌له‌کان و خاله‌کان
پـیـوـیـسته به ههول و پشتگیری، و به په‌یوه‌ندی به ماموستا
و هاوکاران، بۆ ئەوهی قوتابی بتوانـیت به باشترین شـیـوه
پیشکەوتن بکات و له پیگه‌یه‌تی خۆی به‌ردهوام بمـیـنـیت.

نەخشه‌ی زیره‌کی، یان **نەخشه‌ی زانستی و زیره‌کی**،
ئەو رینماییه‌یه که پروکەوتن و ئەنجامه‌کانی قوتابی بۆ
گه‌یشتن به ئامانجی فێرکاری و پیشکەوتن لهسەر

ئەو ھىيەتى زىرەكى و توانايەكانى زانستى و فەكرى دەكات.
 ئەم نەخشەيە يارمەتى بە دروستكردنى پلانى فېركارى و
 پېويستىيەكانى ئەنجامدانى كارەكان دەكات، و پېشكەش
 دەكات چۆن ھەولەدان و چالاكەكانى قوتابى دەيىت. ####
 ئەو پەيوەندىدارە بە - **پېشكەوتنى زىرەكى و فەكرى: **
 چۆن قوتابى زىرەكى و توانايەكانى فەكرى زىاد دەكات و
 چۆو ھىيەكى باش لە فېركارى و تەويژىنەو ھەيىت. -
 **رېنمىي و پلانى فېركارى: ** چۆن پېويستىيەكان و
 ئەو ھىيەتىيەكانى فېركارى لە رېگەي نەخشەي زىرەكى
 دىارى بىكەين. - **پېشكەوتنى توانايەكانى سەربەخوى و
 توانى كار كردن: ** لەگەل توانايەكانى زانستى، چۆن
 قوتابى بتوانىت بە سەركەوتوى لە كار و تەويژىنەو
 بىكات. #### چۆن دروست دەكرىت؟ 1.
 **دىارىكر دنەو ى ئامانج و ئامانجەكان: ** پېويستە
 ھەلېژاردنى ئامانجىكى روون وەك فېركارى، توانا، و
 لەگەل ھەولەدان لەسەر ئەو ھىيەتى زىرەكى. 2.
 **پلانكردن و رېكخستىن: ** دروستكردنى پلانى
 فېركارى، كە لەسەر ئەنجامەكانى تەويژىنەو،
 تاقىكر دنەو، و كارەكانى پېشكەوتن دابىت. 3.
 **بەكاربردنى ئەم پلانە: ** پېويستە قوتابى بە شۆو ھىيەكى
 پېويست و چالاك ھەول بەدات بو ئەنجامدانى پلانى
 فېركارى و ھەولەدان بو زانىارى نوئ و بەزكردنەو ى
 زىرەكى. 4. **پېوانىن و ھەلەسەنگاندن: ** ھەولەدە بىرى
 لەسەر ئەو ھىيەتى ئەنجامەكانى قوتابى و رېكخستەكانى
 فېركارى، و ھەلەسەنگاندنى ئەنجامەكان بە شۆو ھىيەكى
 زور. #### كەسايەتى و توانى زىرەكى لە پەيوەندىدارە؟

- **توانای ریکستن و پلان کردن: ** توانایه‌کانی بو دیاریکردن و ریکستن له‌سه‌ر ئه‌وه‌یه‌تی فیرکاری و تووژینه‌وه. - **توانای هه‌ولدان و چالاکی: ** هه‌ولدان و کارکردنی باش له‌سه‌ر ئه‌وه‌یه‌تی زیره‌کی و توانا. - **توانای تیگه‌یشتن و پروونی: ** توانایه‌کانی له‌گه‌ل تیگه‌یشتن و فیرکاری، که یارمه‌تی ده‌دن بو گه‌یشتنی ئامانج. - **توانای سه‌رکه‌وتن و به‌رزبوون: ** توانایه‌کانی بو سه‌رکه‌وتن و به‌رده‌وامی له‌ فیرکاری و تووژینه‌وه. #### کۆتایی نه‌خشه‌ی زیره‌کی یه‌که‌که‌له‌ چه‌شنه‌کانی کارگیری و فیرکاری، که یارمه‌تی ده‌دات له‌ رینمایی و پلانی پیشکه‌وتن و تووژینه‌وه‌ی قوتابی، بو ئه‌وه‌ی بتوانیت به‌ باشترین شیوه‌ پیشکه‌وتن بکات و توانایه‌کانی زیره‌کی و زانستی زیاد بکات.

گه‌شه‌ی مو‌دیرن له‌ قوتابی که ده‌بیت له‌ سه‌رچاوه‌کانه‌وه
1. **تیکنه‌لوژی‌یا و زانیاری نوو: ** به‌رده‌وامی به‌کاره‌ینانی تیکنه‌لوژی‌یا و زانیاری نوو، وه‌ک ده‌ستکارییه‌کی فیرکاری، کۆمپیوتەر، س‌تیفۆن، و ئه‌پلیکه‌یشنه‌کان. 2. **په‌یوه‌ندی‌دانی جه‌انی: ** قوتابی پ‌یویسته‌ه‌ بتوانیت له‌گه‌ل که‌سایه‌تی و زانیاریه‌کانی جه‌انی په‌یوه‌ندی بکات و له‌ جیگایه‌کی نوو کار بکات. 3. **کارگری نوو و چالاکیه‌تی فیرکاری: ** ئه‌م گه‌شه‌یه‌ پ‌یویسته‌ه‌ چالاکی و کارگری نوو به‌رز بکات، و فیرکارییه‌کی په‌یوه‌ندی‌دار به‌ نوو‌ترین ریکه‌کان و

تیکنهلوژییا. 4. **بهکارهینانی بهرز و پیشکەوتن له
توژیینهوه و فیرکاری: ** قوتابی پیویسته بتوانیت لهگهڵ
توژیینهوه، کارهکانی زانستی، و فیرکاری به شیوهیهکی
نوو و بهرز بهردهوام بێت. 5. **پهوهندیـدانی
نیودهولەتی و کۆمه‌لایەتی: ** پهوهندی کردن لهگهڵ
کۆمه‌لگا و زانیایه‌تیهوه، و هه‌روه‌ها کار کردن به شیوه‌ی
نیودهولەتی. #### پهوهندیـداری گه‌شه‌ی مۆدیرن له
قوتابی - **پهوهندی به تیکنهلوژییا: ** به‌کاربردنی ئامیره
و تیکنهلوژییا له فیرکاری و توژیینهوه. -
**پاشکەوتکردن و نوێکاری: ** به‌ردهوامی له نوێنهری
و به‌کاربردنی زانیاری نوو بوو گه‌شه‌ی فیرکاری. -
**پهره‌پـێـدانی نوو و چالاکیه‌تی فیرکاری: ** کار کردن
به‌م شیوه‌یه‌ لهگه‌ڵ ئه‌وه‌یه‌تی نوو و چالاکیه‌تی فیرکاری.
- **پهوهندی و کارپیکردن لهگه‌ڵ جیهان و کۆمه‌لگا: **
پهوهندی کردن لهگه‌ڵ جیهان و کۆمه‌لگا بوو گه‌شه‌ی
زانستی و که‌لکه. #### کۆتایی گه‌شه‌ی مۆدیرن له
قوتابی پیویسته به هه‌ول و کاردانه‌وه‌ی به شیوه‌یه‌کی
تایبه‌تی، لهگه‌ڵ به‌کاربردنی تیکنهلوژییا، زانیاری نوو، و
پهوهندیـدانی نیودهولەتی، بوو ئه‌وه‌ی قوتابی بتوانیت بهرز
ببات، و له سه‌هرکه‌وتووێی و پیشکەوتنه‌وه به‌ردهوام
بمێنیت.

گه‌شه‌ی پهوهندی نیوان خیزان، قوتابی، و مامۆستا، ئه‌و
پهوهندی و چالاکیه‌تیه‌ که پیویسته به‌و پهره‌پـێـدانی
فیرکاری، چۆنه‌یه‌تی، و گه‌شه‌ی که‌سه‌ایه‌تی، لهگه‌ڵ
پهوهندیـدانی به‌ه‌ادار و دروست. ئه‌م پهوهندی پیویسته به

شیوهیهکی دروست و پهرهپی‌دراو بهرز بکری‌ت بو ئهوهی
 قوتابی بتوانی‌ت به سه‌رکهوتویی و پیش‌کهوتن به‌رده‌وام
 بی‌ت. #### گه‌شه‌ی په‌یوه‌ندی نیوان خی‌زان، قوتابی، و
 مامۆستا له سه‌رچاوه‌کان و چالاکیه‌کان 1. **په‌یوه‌ندی
 په‌یوه‌ندی‌دار و قوناغی: ** پیویسته په‌یوه‌ندی نیوان ئه‌و
 سه‌رده‌میه‌وه به شیوه‌یهکی په‌یوه‌ندی‌دار و پهره‌پی‌دراو، که
 له‌گه‌ل ئه‌وه‌یه‌تی زانستی و فکری په‌یوه‌ندی‌دار و
 په‌یوه‌ندی‌دانه‌وه به شیوه‌یهکی باش انجام بدری‌ت. 2.
 **په‌یوه‌ندی‌دانی بهرز و ههماه‌نگی: ** پیویسته
 ههماه‌نگی و په‌یوه‌ندی‌یهکی په‌یوه‌ندی‌دار له نیوان خی‌زان،
 مامۆستا، و قوتابی بهرز بکری‌ت به شیوه‌یهکی
 ههماه‌نگی و بو به‌هیزکردنی فیرکاری. 3.
 **په‌یوه‌ندی‌دانی به‌رچاو و به‌تال: ** هه‌ول بدن له ری‌گه‌ی
 په‌یوه‌ندی و گفتوگو، هه‌روه‌ها په‌یوه‌ندی‌یه‌کانی په‌یوه‌ندی‌دار
 و پهره‌پی‌دراو بهرز بکری‌ن بو گه‌شه‌ی که‌سایه‌تی و
 فیرکاری. 4. **په‌یوه‌ندی‌دانی له‌گه‌ل په‌یوه‌ندی‌دانی
 که‌سایه‌تی: ** هه‌ول‌بده به شیوه‌یهکی په‌یوه‌ندی‌دار و
 دروست، توانایه‌کان و خه‌لکی قوتابی و مامۆستا بهرز
 بکری‌ن، و له‌گه‌ل په‌یوه‌ندی‌دانی خی‌زان به روونایی و
 ههماه‌نگی کار بکه‌ن. 5. **په‌یوه‌ندی‌دانی به پیش‌کهوتن
 و پهره‌پی‌دانی: ** له‌گه‌ل ئه‌وه‌یه‌تی په‌یوه‌ندی له نیوان
 خی‌زان، مامۆستا، و قوتابی، پیویسته هه‌ول‌بدن بو
 پهره‌پی‌دانی زانیاری و توانایه‌کانی قوتابی و هه‌ول‌دان بو
 سه‌رکهوتنی ده‌سته‌ته‌کان. #### چو‌ن به‌رده‌وامی
 په‌یوه‌ندی‌یه‌کان ده‌ری‌ت؟ - **گفتوگو و هه‌ل‌سه‌نگاندن: **
 ری‌گه‌دان بو گفتوگو‌وی روون و قایم و روون له‌گه‌ل

خیزان، مامۆستا، و قوتابی. - **پهيوهندی و پهيوهندیدانی
کارا: ** پهيوهندی بهشیویهکی کارا و بهرپوهبردنهوه له
کاره سهرهکیهکان و بهرپویشبردن. - **پیشکەشکردنی
پشتگیری و ههولدان: ** پشتگیری له پهيوهندی و
ههولدان بوو پهرهپیدانی زانستی و کهسایهتی قوتابی. -
**پهيوهندی به ریکخستن و رینمایي: ** پهيوهندی نیوان
مامۆستا و خیزان بوو ریکخستن و رینمایي قوتابی له
ریځگه پهيوهندیهکی دروست و ههماهنگ. ####
کوټایي گهشه پهيوهندی نیوان خیزان، قوتابی، و
مامۆستا پئویسته به پهيوهندی و گفتوگویهکی دروست،
ههماهنگی، و پهيوهندیدانی پهيوهندیدار بهرز بکرییت.
ئهم پهيوهندیه یارمهتی دهات بوو گهشه پهيوهندی،
فیرکاری، و پیشکەوتن له زانستی و کهلتور، و بوو ئهوهی
قوتابی بتوانییت به سهرکهوتوویی و به ههلسهنگاندنهوه
بهردهوام بییت.

یینگه خویندن له مالهوه، یان "خویندن له مالهوه"،
بهرنامهیهکی فیرکاری و پهيوهندیه که بهکار دهیترییت بوو
فیرکاری، کهسایهتی، و ناشتی لهگهڵ خیزانهوه و مالهوه.
ئهم ریځگه بهتاییهتی له کاتی پهيوهندیدان و پهيوهندی
پئویست به سهرکهوتوویی و سهلمهتی، به تاییهتی له
کاتی نهخووشی، کوڕونا، یان کهسی که پئویستی به
فیرکاری له مالهوه هیه. #### ئهو تاییهتمهندییه که
ژیینگه خویندن له مالهوه دهکات: 1. **پهيوهندی به
خیزان و قوتابی: ** ئهم بهرنامهیه یارمهتی دهات به
خیزان و قوتابی بوو پهيوهندیدانی گرنگ و دروست لهگهڵ

یەکتەر، بە تایبەتی لە کاتی فێرکاری لە مائەو. 2.

**ئەگەر لە نەخۆشی یان ئەوەیەتی بێ کارەبایەتی، ئەم بەرنامەیه دەتوانیت بە هێلی ئەلیکترۆنی یان هەروەها بە شێوەیهکی دیاری کراو بوو فێرکاری بەکار بێنیت. 3.

**پەيوەندیـدانی پەيوەندیـدار و ئەنجامـدانی کارەکان: **

فێرکاری لە مائەو پێویستە بە پەيوەندیـدانی کارەکان و چالاکیەکان لەگەڵ مامۆستا و خێزان، و هەروەها بەکاربردنی ئەپلیکەیشنەکان، ویسایەتەکان، و ئەوەرەکانی فێرکاری. 4. **پەرەپـێـدانی زانیاری و توانایەکان: **

لەگەڵ ئەوەیەتی فێرکاری لە مائەو، پێویستە بە پەرەپـێـدانی زانیاری نوێ و توانایەکانی قوتابی بەپـێـی ئەوەیەتی ئەو فێرکاریه. 5. **پەيوەندیـدانی پێشـکـەوتن و هەڵسەنگاندن: ** هەول بـدەن بـۆ هەماهنگی و پەيوەندیـدانی خێزان و مامۆستا لە سەر پێشـکـەوتنی قوتابی و هەولـدان بـۆ بەهێزکردنی توانایەکانی فێرکاری. #### چـۆن پێویستە ئەم بەرنامەیه کار بکات؟ - **پەيوەندیـدانی گفتوگـۆی دیجیتـال: ** بەکاربردنی ئەپلیکەیشنەکان و ویسایەتەکانی فێرکاری بـۆ پەيوەندیـدانی پێویستی فێرکاری. - **پەيوەندیـدانی لەگەڵ مامۆستا و خێزان: ** رێگەدان بـۆ گفتوگـۆ و رێنمایی لەگەڵ مامۆستا و خێزان بـۆ پەيوەندیـدانی کارەکانی فێرکاری. - **پەيوەندیـدانی لەگەڵ کۆمەڵگە و پەيوەندیـدانی نیـودەولەتی: ** لە کاتی پێویستی بە پەيوەندیـدانی نیـودەولەتی و یاخود ئەوەیەتی هەبـێـت، بەکاربردنی ئەپلیکەیشنەکان و پلاتفۆرمینەکانی جیهانی. - **پەيوەندیـدانی و بەرزکردنەوی کەسایەتی: ** پێویستە قوتابی و خێزان لەگەڵ یەکتەر کار بکەن بـۆ

بهرزکردنهوه و پهړهپيښدانی توانایهکان. #### کۆتایی
ژینگه خویندن له ماللهوه، پيويسته به پهيوهنديهکی
دروست و پهيوهنديدار، کارا و ههماهنگ بټ بوئوهی
قوتابی بتوانيت فيرکاری و توانایهکانی خووی بهردهوام و
باش بهردهوام بکات، و ههروههالهگل خيزان و
ماموستا پهيوهنديدانی پهيوهنديدار و کارا و ههماهنگ
بټ.

ئارامی ژینگه‌ی مال بو خویندن

۱. شويی ئارام و سهلامت و ههوا مام ناوه‌ند.

** ۲. سهقال و نه‌ندامه‌کانی فيرکاری: ** میز و کهسایه‌تی
خویندن پيويسته سهقال و لهگل پيويستی قوتابی بټ، و
ههروههاله‌دربړینی ئه‌وه‌ره، کهله، و که‌ناله‌کانی خویندن.
3. ** پاشکوت و ئامرازه‌کان: ** پيويسته هه‌موو ئه‌و
ئامرازه و که‌ناله‌کانی پيويست بټ، وهک که‌تاب، پهن،
که‌نال، و ئه‌پلیکه‌يشنه‌کانی فيرکاری بو ئاسانکردنی
فيرکاری. 4. ** به‌شيوه‌کی پيش‌نيارکراو: ** ژینگه
پيويسته بکريت له شوينیک که لهگل ئه‌وه‌يه‌تی
ههماهنگ و باش بټ، و لهگل ئه‌وه‌يه‌تی لایه‌نی
جی‌اوازی و پيويستی فيرکاریه‌کان بگري‌ن. 5.
** ئاماده‌یی و بهردهوامی: ** شوينه‌که پيويسته بهردهوام و
هه‌ل‌دهر بټ، بوئوهی قوتابی بتوانيت بهردهوامی و
سه‌رکه‌وتوویی فيرکاری بکات. #### چوون دروست
کردنی ژینگه‌ی ئارام بو خویندن؟ - ** شوينیکی تایه‌تی
و جی‌اوازی: ** شوينیک هه‌لبژیره که لهگل شوينه‌کانی
تر جی‌اواز بټ، و له شوينیک بټ که نو‌سین و خویندن

به ئاسايش و سه لاهمته بتوانيت. - **پاكسازى و پرووناكى: ** شوينهكه همى پاك و تهنروسىت بيت، و پرووناكى ههبيت بو پهيوهندىدانى خوش و سهختى كيشه. - **پهوهندى به ئامرازهكان: ** ههول بدهن بو دروست كردن و پيويسىتى نهوه و ئامرازهكانى فيرككارى له شوينهكه. - **بهكاربردنى پهيوهندى و ئاسايش: ** پهيوهندىدانى ئارام و پيشنياركاراو لهگهل شوين و نهوهكانى فيرككارى بهرز بكرىت. - **پهيوهندى به خيزان و ماموستا: ** لهگهل بهكاربردنى شوينهكه، پهيوهندى و كارکردنى به شيوهيهكى باش و پهيوهندىدار لهگهل خيزان و ماموستا ههبيت. #### كوتايى ژينگهى ئارام بو خویندن له مالهوه پيوسته پهيوهندى بكات لهگهل دروست كردن شوينكى پاك، ئارام، و ههماهنگ، كه قوتابى بتوانيت به ئاسايش و سهركهوتوى فيرككارى بكات. ئهم بهرنامهيه يارمهتى دهيات بو بهيزکردنى توانايهكانى و پهريويدانى فيرككارى لهگهل خيزان و ماموستا بو نهوهى قوتابى بهردهوام و سهربهخو بيت.

بهيزکردنى پهروهده و ئامانجى خویندن. #### راهيان بو بهرزکردنهوهى نمرهكان 1. **پلانکردنى خویندنى باش: ** - ههموو قوتابى پيوسته پلانىكى خوكار و ريخراو بو خویندن تاقى بكات. - كاتيك فيرككارى دهكات، بهرهوپيش دهربارهى نهو بابتهانهى كهمتى زانايه، و نهوهى پيوسته زياتر فير بكرين، پيوسته پرؤگراميكي باش دروست بكا. 2. **له كاتى خویندن كارا بهكار بينه: ** - له ماوهى خویندن، به ههول بده به كهمى كشه

و سهختی، ئەم پیشه‌کێیه به‌کار دێنرێت. - به‌کار بردنی
فێرکارییه‌کی چاک و جیاواز، و په‌یوه‌ندی‌دانی له‌گه‌ڵ
مامۆستا، خێزان، و کۆمه‌ڵگه‌. 3. **پیشکه‌شکردنی
سه‌رنج و هه‌ول‌دان: ** - هه‌ول بده بوو ئه‌وه‌ی قوتابی
سه‌رنجی خۆی له‌سه‌ر خوێندنه‌وه به‌رده‌وام بکات. - له
کاتی خوێندن، هه‌ول بده بوو به‌رده‌وامی، و له‌گه‌ڵ خێزان
و مامۆستا په‌یوه‌ندی‌دانی باش په‌یدا بکه‌. 4. **په‌یوه‌ندی و
چالاکیه‌کان: ** - په‌یوه‌ندی به‌ په‌یوه‌ندی‌دانی ئەنجام‌دانی
کاره‌کان، و له‌گه‌ڵ مامۆستا و خێزان کار کردن، پێویسته
به‌رزکردنه‌وه‌ی نمره‌کان به‌هه‌مان شێوه به‌رده‌وام بێت. -
هه‌روه‌ها، چالاکی و ئەنجامه‌کانی تاقیکردنه‌وه و
توێژینه‌وه به‌ باش‌یه‌وه، و ئه‌و چالاکیانه به‌کار به‌ێن بوو
هه‌ڵسه‌نگاندن و باش‌ترکردن. 5. **له‌ کاتی که‌مبوود و
هه‌ول‌دان: ** - له‌ کاتی که‌مبوود، پێویسته به‌ هه‌ول و
پشتگیریه‌کی زۆر، داواکاری به‌سه‌ر که‌وتووێی فێرکاری
بکه‌یت. - له‌گه‌ڵ، پێویسته به‌ وانه و که‌سه‌ایه‌تی به‌رز و
توانا‌یه‌کانی خۆت سه‌باره‌ت به‌ به‌رزکردنه‌وه‌ی نمره‌کان،
کار بکه‌یت. #### چهند رێکارێکی گ‌رنگ - **که‌تاب و
ئامرازه‌کان به‌کار بێنه‌: ** به‌رزکردنه‌وه‌ی نمره‌ پێویسته به
دروسته‌تی و به‌کار بردنی ئه‌وه‌ره، که‌تاب، و
ئه‌پلیکه‌یشنه‌کانی فێرکاری. - **پیشکه‌شکردنی
ئەنجامه‌کان و هه‌ول‌دان: ** هه‌ول‌بده به‌ هه‌موو توانی
خۆت، ئەنجامه‌کانی فێرکاری و تاقیکردنه‌وه‌کان به‌رز
بکه‌یت و له‌وانه‌یه‌تی پیشکه‌ش بکه‌یت. - **په‌یوه‌ندی به
مامۆستا و خێزان: ** به‌ په‌یوه‌ندی باش و راسته‌قینه،
زانکاری و رێنمایی له‌گه‌ڵ مامۆستا و خێزان به‌ده‌ست

بهیینه. #### کۆتایی بهرزکردنهوهی نمرهکان پێویسته له ههموو شوێن و ههندیک رێکارێکی پهوهندیدار و ههماههنگ بێت، و پێویسته به ههول و پشتگیریهکی زۆر، بهردهوام و به رێکخراوی باش، بهردهوام له فێرکاری برۆیتهوه.

پلانیکی مامۆستا لهسهه زهرهکی قوتابی، ئهوهیه که بو پهوهندیدانی باش و پهوهپێدانی زهرهکی قوتابی، پێویسته به شایهیهکی پرۆفیشنهال و چاک پهوهندیدار بێت. ئهم پلانه دهتوانیت یارمهتی بدات بو ههماههنگکردن و ههڵسهنگاندنی توانایهکانی قوتابی و پهوهندیدانی باش لهگهڵ ئهو توانایه. --- #### پلانیکی مامۆستا لهسهه زهرهکی قوتابی ##### ۱. تیگهیشتن و پهوهندیدانی زانیاریهکان - **پێویستی تیگهیشتن: ** مامۆستا پێویسته زانیاریهکانی قوتابی لهسهه زهرهکیهکی، لهوانهیهتی توانایه، کاریگهری، و ههوالهکانی فێرکاری، بهردهوام بگهریت. - **ئههجامدانی تاقیکردنهوه و تووژینهوه: ** بو دروستی ئهوهی زهرهکی قوتابی، مامۆستا پێویسته تووژینهوه و تاقیکردنهوهیهکی باش بکات، و نرخه زهرهکی بهردهوام بگهریت. ##### ۲. پهوهندیدانی تایبهتی و رێکخراو - **پهوهندی به قوتابی: ** مامۆستا پێویسته لهگهڵ قوتابی پهوهندییهکی تایبهتی و باش ههبێت، و لهگهڵ ئهوهیهتی توانایهکانی خۆی بزانی. - **پهوهندی لهگهڵ خهزان: ** پهوهندی و رێکخراوی باش لهگهڵ خهزان، بو بههێزکردنی زهرهکی و پهوهندیدانی باش. ##### ۳. رێکخستنی پرۆگرام و ئههجامدانی کارهکان - **پرۆگرامیکی تایبهتی: **

ماموستا پيويسته پروگراميكي تاييهتي و جياواز بو هر
 قوتابي دروست بکات، که پيهوهنديداني زيرهکي و
 توانايهکاني خوئي بهيئي نهو پروگرامه. - **کاره داني
 فيرکاري دا: ** هر ههفته، کارهکاني فيرکاري و
 ههلسهنگانندهکان، لهگهل نهويهتي توانايهکاني قوتابي،
 پيهوهنديدار و ههماهنگ بکرين. ##### ۴. بهکاربردي
 ريکاره جياوازهکان - **فيرکاريهکان به شيويهکي
 جياواز: ** ماموستا پيويسته فيرکاري به شيويهکي
 جياواز و پيهوهنديدار، و بهکاربردي نهپليکيشن،
 کهتاب، و چالاکيهکان بو باشتر کردنهوي زيرهکي
 قوتابي. - **چالاکي و پهرهپيدان: ** ريکارهکاني
 چالاکي، کهناله و ههوالهکاني فيرکاري، بو پيهوندي
 باش و بهرزکردنهوي زيرهکي. ##### ۵. ههول و
 پشتگيري - **پشتگيري له قوتابي: ** ماموستا پيويسته
 ههولدان و پشتگيرييهکي زور بدات، بو نهوي قوتابي
 بتوانييت به باشترين شيوه زيرهکي خوئي بهرزبکات. -
 **ههولدان بو پيشبردن: ** هر کاتيک قوتابي له
 ههنديک بابعت کهمتره، ماموستا پيويسته لهگهل نهويهتي
 ههول بدات، و پيشنيار بکات. --- #### کوهاي پلانيکي
 ماموستا لهسر زيرهکي قوتابي، پيويسته به دهربارهي
 تيگهيشتن، پيهوهنديداني تاييهتي، ريکخستني پروگرام،
 بهکاربردي ريکاره جياوازهکان، و پشتگيري و
 ههولدان، به باشي کار بکات. نه پلانه يارمهتي دهات
 بو پهرهپيداني توانايهکاني قوتابي و بهردهوام کردني
 پهرودهيهکي باش و سهرکهوتوور.

ئەو فاكترەى كە دەتوانن نەهیشتنى ئاستى لاوازى قوتابى بەردەوام بىكەن 1. **نەكەسايەتى و كەسايەتى قوتابى: ** ئەگەر قوتابى ناتوانىت لە ھەولەدان و پەيوەندىدانی باش، وەكەسايەتى، دەربارەى خویندن و كارکردن، بەردەوام نەبىت، ئەوا دەبىت ئەم فاكترە لە سەر ھەو بەگەریتەو. 2. **نەكەسايەتى چاك و سەرنجى باش لە خویندن: ** ئەگەر قوتابى لە چالاكیەكانى خویندن و تەوژىنەو، وەك پەيوەندىدانی باش، پەيوەندىدانی مامۇستە، نەبىت، ئەوا ئەم شتەى دەبىت كەم بىكەن. 3. **كەمبۇدى توانا و پەيوەندىدەكانى قوتابى: ** ئەگەر قوتابى تەو كەمتر ھەبىت، يان پەيوەندىدەكانى كەم بىت، وەك توانا و پەيوەندى بە پەروەردە، ئەوا بەھۆى ئەو ھەتەى لاوازە و ناتوانىت لە پەيوەندىدەكانى ئەنجامەكان، نەهیشتنەو دەبىت. 4. **كەسايەتى خەزان و ئەو ھەكارىيەكان: ** ئەگەر خەزان كەسايەتى نادروست، نەگەرەكە، و لە پەيوەندىدانی باش و پەروەردە دەست نەكەوئەت، ئەوا دەتوانىت كەوتەنە خوار ھەوئە ئاستى لاوازەكانى قوتابى. 5. **كەمبۇدى فەركارى و يارمەتەىدەكانى مامۇستە: ** ئەگەر مامۇستە نەسەرچا و نەكارا بىت لە پەيوەندىدەكانى فەركارى و پەيوەندىدەكانى باش، وەك سەرچا ھەو يارمەتەىدەكانى، ئەوا ئەم فاكترە بەردەوام دەبىت. #### كورتەھەك لە چۆنىنى نەهیشتنى ئاستى لاوازى قوتابى - **كەشە لە توانا و توانايەكان: ** قوتابى كەم توانا و توانايەكان بەردەوام نەبىت، وەك كەمپەچەوانە لە توانا و زانىارى. - **نەكەسايەتى پەيوەندىدەكانى باش: ** نەبۇدن يان كەمبۇدى پەيوەندى لەگەل مامۇستە و خەزان.

- **که مبودی ههول و پشتگیری: ** ناتوانیت ههول بدات
 بیان پشتگیر بکرییت له پهروهردده و فیرکاری. -
 **که مبودی ماموستا و چالاکیهکانی فیرکاری: ** ماموستا
 نهگهره که بییت له پیشکش کردنی فیرکاری و
 یارمهتیدانی باش. --- #### کوتایای نههیشتنی ئاستی
 لاوازی قوتابی له هه ندیك فاکتەر و چالاکییه، که ئهمه
 له گهل کیشهکانی توانا، پهیوهندی، ههول و پشتگیری، و
 کارهکانی ماموستا پهیوهندی ههیه. پئویسته ماموستا و
 خیزان به یهکگهیهکی کارا و ههماهنگ کار بکهن بو
 پاشکوت کردنی ئهم کیشهکان و په رهپیدانی زیرهکی
 قوتابی.

بنهماکانی تیگهیشتن ئهو رینمایای و بنهرهتیه که کهسه که
 دهبییت له سهر بنهماکانی تیگهیشتن به کار بیات، بو ئهوهی
 بتوانیت زانیاری و ئهوهندهکانی واتادار و چاک تیگهیشتن
 بییت. له فیرکاری و پهروهرددها، بنهماکانی تیگهیشتن
 بهریوه دهبرنهوه یهکیک له دهر ههماهکانی سهر کهوتوویی
 فیرکاری و تیگهیشتن. --- #### بنهماکانی تیگهیشتن
 ##### ۱. **پهیوهندی و ریخهراو** - تیگهیشتن
 بهردهوام دهبییت له گهل پهیوهندی دانی کهس به کهس، وهک
 ماموستا، پیشوازی، و خیزان، بو ههماهنگ کردن و
 دروستی زانیاری. ##### ۲. **فیرکاری و فیرکاری
 خودی** - تیگهیشتن پئویسته به فیرکاری و فیرکاری
 خووی، وهک فیرکاری به ئهو شیوهیهی که زانیاری و
 چالاکیهکان له سهر بنهماکانی زانیاری و دهر کهوتن
 بهردهوام دهبن. ##### ۳. **گورانکاری و تووژینهوه**
 - توانای گورانکاری له فیرکاری، و تووژینهوه کردن

لهسهر ئهو زانيارييهي كه تيگهيشتن دهبيت، بو دروستي و ريکخستني زانياري. ##### ٤. **پهيوهندييهكي زور و خوشهويستني ** - تيگهيشتن پيويست ته به پهيوهندي خوشهويستني و ريکخراو لهگل كهسايهتي و خيزان، وهک پاريزگايهكي باش لهسهر زانياري و پهيوهندي. ##### ٥. **پهيوهندي و تيگهيشتن لهگل كهسايهتي و كهسايهتيهکان ** - تيگهيشتن پيويست ته لهگل كهسايهتيهکان، كهسايهتي تاييهتي، و مهعنا دهرهکان، و توانايهتي پهيوهندي داني باش. ##### ٦. **كهشوهوا و بهرزبووني ههولهکان ** - له بنهماکاني تيگهيشتن، ههول و كهشوهوا دهتوانن بهرز بکهن و ئهويهتي زانياري و توانا لهسهر بنهماکاني دروست بکړين. --- #### کورتهيهک بنهماکاني تيگهيشتن لهسهر پهيوهندي، فيرکاري، گورانکاري، پهيوهندييهكي خوشهويستني، و تواناي پهيوهندي داني به پروه ده و كهسايهتيهکان، دروست دهبن و بهکاردين. --- #### نرخي ئهم بنهماکانه - بهکاربردني پهيوهندي باش و ههماهنگ. - فيرکاري و تويژينهوي به شيوهيهكي بهردهوام. - ههول داني و كهشوهوا بو بهرزبردني تيگهيشتن. - پهيوهندي خوشهويستني و يارمهتيداني لهگل كهسايهتي و خيزان!

پيشوازي ماموستا له گهشهوي تواناکان و زيرهکي قوتابيهکان يهک له سهرکهوتووترين ئهجامهکان و کارهکاني فيرکاري و پروه دهيه. ئهم پهيوهندييه به شيوهيهكي گشتي و گرینگه له پرهپيداني زانياري، ههول و تواناکاني قوتابي، و دروستي بنهماکاني زيرهکي و

توانایه‌تیه. --- #### پیش‌ش‌و‌ازی مامۆستا له گەش‌ش‌ه‌ی تواناک‌ان و زیره‌کیی ##### ۱. **په‌یوه‌ندی‌دان‌ی به توانایه‌تی قوتابی** مامۆستا ده‌بی‌ت پیش‌ش‌و‌ازی له توانایه‌تی و زیره‌کیی قوتابه‌کان بکات، و به هۆکاری ئه‌و توانایه‌ و زیره‌که، فێرکاری و پرینماییه‌کانی باش‌تر بۆیان بکات.

۲. **په‌یوه‌ندی به هه‌ول و هه‌ول‌دان** مامۆستا پێویسته هه‌ول‌دان و هه‌ول‌ی قوتابه‌کان له‌سه‌ر گەش‌ه‌ و چاک‌سازی توانایه‌تی و زیره‌کیی‌ان په‌یوه‌ندی‌داری له‌گه‌ڵ پێش‌که‌ش‌کردنی چالاکی و فێرکاری باش بکات.

۳. **په‌یوه‌ندی‌دان‌ی له‌گه‌ڵ په‌روه‌رده و چالاکیه‌کان** مامۆستا ده‌بی‌ت په‌یوه‌ندی به چالاکیه‌کانی په‌روه‌رده، بۆ ئه‌وه‌ی توانایه‌تی قوتابی زیاد بکری‌ت و زیره‌کیی له فێرکاری و کاره‌کانی خو‌یه‌وه به‌رز بی‌ت. ##### ۴.

پیش‌نیاری و پشت‌گیری له‌ که‌سایه‌تی مامۆستا پێویسته پشت‌گیری و هه‌ول‌دان له‌ که‌سایه‌تی و توانایه‌تی قوتابه‌کان بکات، و ئه‌و توانایه‌یه‌یه‌ له‌گه‌ڵ توانایه‌تی‌کی تر و زیره‌کیی، چاک بۆ دروست بکات. ##### ۵.

پیش‌ش‌و‌ازی له‌ جگه‌ له‌ فێرکاری و تو‌یژینه‌وه مامۆستا ده‌بی‌ت له‌گه‌ڵ توانایه‌تی و زیره‌کیی قوتابی، پیش‌ش‌و‌ازی له‌ تو‌یژینه‌وه و فێرکارییه‌کانی نو‌ی و کارا بکات، بۆ ئه‌وه‌ی گەش‌ش‌ه‌ی زیره‌کیی و توانایه‌تی به‌رده‌وام بی‌ت. --- ####

کورته‌یه‌ک پیش‌ش‌و‌ازی مامۆستا له‌ گەش‌ش‌ه‌ی تواناک‌ان و زیره‌کیی قوتابی، له‌گه‌ڵ په‌یوه‌ندی به هه‌ول و هه‌ول‌دان، په‌یوه‌ندی به چالاکیه‌کانی په‌روه‌رده، و پشت‌گیری له توانایه‌تی و که‌سایه‌تی قوتابه‌کان به‌رده‌وام ده‌بی‌ت، و ئه‌وه به سه‌هرکه‌وتووی فێرکاری و په‌روه‌رده ده‌گه‌یش‌ت. ---

نهم پهيوهندهيهيتي دهرباره ي پيشوازي ماموستا: -
دهرباره ي بهر زكردنهوې توانايهيتي و زيرهكي قوتابي. -
پهيوهندي به هوول و هوولدان و چاكسازي. - پهيوهندي
به چالاكيهكاني پروهوړده و فيركاري. - پشستگيري و
هوولدان له كهسايهيتي و توانايهيتي قوتابيهكان. نهگهر
دهتوږيت.

چارهسهر كړدني ئاست لاوازي قوتابي يهكيك له
مهبهستهكاني گرنگه له فيركاري و پروهوړده، كه
ههدفهكهې نهويه لهگل گورانكاري و چاكسازي،
توانايهيتي و لاوازهكاني قوتابي بگوريت و بهر ز بكات.
نهمه به شيوهيهكي دريژه و پهيوهنديدار دهكريت لهگل
كارهكاني ماموستا و چالاكيهكاني فيركاري. --- ####
چارهسهر كړدني ئاست لاوازي قوتابي ##### ۱.
تيگهيشتن و ناشكراكړدني ئاستهكان - له سهرهتا
پيوسته دهرباره ي ئاستهكاني لاوازهكاني قوتابي پروون و
فير بكريت، و نهويهتيهتيه گهيشتن به ئاستهكان، وهك
لاواز، ناوهندي، و بهر ز، پروو وهرگريت. ##### ۲.
پيشنيار و چالاكيهكان لهگل همموو ئاستهكان - به
پيشنياري چالاكي و تويژينهوه، ماموستا دهبيت كار بكات
لهگل قوتابيهكان له همموو ئاستهكان، بو چاكسازي و
بهر زكردنهوې توانايهيتي. ##### ۳. **پهيوهنديداني به
فيركاري تايهتي و پهيوهنديداني فيركاريهكي جياواز** -
نهويهتيهتيه له پشستگيري و فيركاري تايهتي، و
پهيوهنديداني فيركاري جياواز بو همموو قوتابيهكان، به
تايهتي نهوانهې كه لاوازن. ##### ۴. **پهيوهندي به
هوول و هوولدان** - پيوسته هوول و هوولدان لهبهر

ههموو قوتابیهکان، به تاییهتی ئهوانه‌ی که لاوازن،
 پیشنیار بکرییت و توانایان زیاده بکرییت. ##### ۵.
 رینمایي و هیمایي له‌گه‌ل ماموستا و خیزان -
 ماموستا ده‌بییت رینمایي و هیمایي به‌شیوه‌یه‌کی باش بو
 خیزان و که‌سایه‌تییه‌کان، بو پشتگیری و چاکسازی
 توانایه‌تی قوتابیه‌کان. ##### ۶. **چه‌ندین جووری
 تووژینه‌وه و هه‌لسه‌نگاندن** - به‌کاربردنی تووژینه‌وه و
 هه‌لسه‌نگاندنی کاره‌کانی قوتابی، بو پیداجونه‌وه و پیشنیار
 کردن له‌سه‌ر چوون بو دروست کردن و به‌رزکردنه‌وه‌ی
 توانایه‌تی. --- #### کورته‌یه‌ک چاره‌سه‌رکردنی ئاست
 لاواز له قوتابی پوویسته به‌تیگه‌یشتن، پیشنیاری چالاکی،
 فیرکاری تاییه‌تی، هه‌ول‌دان، و پشتگیری له خیزان و
 ماموستا، و به‌کاربردنی تووژینه‌وه و هه‌لسه‌نگاندن بو
 دروستکردنی پرۆسه‌ی گه‌شه و توانایه‌تی. --- ####
 نرخ‌ی ئهم چاره‌سه‌ره - شناسایی ئاسته‌کانی لاوازه‌کان. -
 دانانی چالاکی و فیرکاری تاییه‌تی. - په‌یوه‌ندی‌دانی به
 هه‌ول و هه‌ول‌دان. - پشتگیری له خیزان و که‌سایه‌تی. -
 به‌کاربردنی تووژینه‌وه و هه‌لسه‌نگاندن.

کاریگه‌ری خه‌و و خو‌راک له‌سه‌ر زیره‌کی

خه‌و و زیره‌کی** - خه‌و کاریگه‌ری زو‌ر هه‌یه له‌سه‌ره
 زیره‌کی، چونکه خه‌و پوویسته بو چاکسازی و چاودیری
 ئهو هو‌رم‌م‌ونه و پرۆسه‌یه‌تی که له‌گه‌ل فیرکاری و
 تووژینه‌وه په‌یوه‌ندی‌دارن. - گه‌وره‌ی خه‌و، به تاییه‌تی
 کاتی‌ک که که‌مه، ده‌بیته هه‌وی که‌م‌بوونه‌وه‌ی توانایه‌تی
 فیرکاری و کیشه‌یه‌کانی تیگه‌یشتن. ##### ۲. **خو‌راک

و زیره‌کیی ** - خواردنی خوراک به‌رده‌وام و به شایوهیه‌کی ته‌واو له‌سه‌ر زیره‌کی کاریه‌ری زور هه‌یه، چونکه خوراکه به‌شداریه‌کی سه‌ره‌کی له دروستکردن و چاودیری هورمونه و پروحیه‌تی به‌رده‌وام ده‌کات. - خوراکه ده‌بی‌ت به‌که‌واله و هه‌روه‌ها به‌پویستی خیرای به‌رز و ته‌ندروستی، چونکه چهن‌دین جور خوراک، وه‌ک فورمیل‌ه‌کانی ویتامین و مه‌گنیزیم، په‌یوه‌ندی‌داره له‌گه‌شه‌ی زیره‌کی و توانایه‌تی. ##### ۳. **که‌مبوونه‌وه‌ی خه‌و و که‌می خوراک ** - که‌مبوونه‌وه‌ی خه‌و یان خواردنی نه‌کافی، ده‌بی‌ته هوی که‌مبوونه‌وه‌ی توانایه‌تی له‌فیرکاری و به‌رده‌وامی، به‌تاییه‌تی له‌قوتابی و خوین‌دکاران. - ئەمەش پێویستی ته‌ به‌هیمایی، رینمایی، و چالاکیه‌کانی خیزان و ماموستا، بو‌ئوه‌ی له‌گه‌ل که‌مبوونه‌وه‌ی خه‌و و خوراک، توانایه‌تی سه‌رکه‌وتوت به‌رز بکری‌ت. ##### ۴. **پێویستی به‌په‌وه‌ندی‌دانی نیوان خه‌و و خوراک ** - پێویستی ته‌ له‌گه‌ل یه‌که‌م، پێویستی به‌خه‌و و خواردنی خوراک، به‌شداریه‌کی له‌گه‌شه‌ و به‌رزبوونی زیره‌کی هه‌بی‌ت. - بو‌ئوه‌ی زیره‌کی به‌رده‌وام بی‌ت، پێویستی ته‌ خواردن به‌شایوهیه‌کی ته‌واو و په‌یوه‌ندی‌دار به‌خه‌و بی‌ت، و له‌گه‌ل ئوه‌، پێویستی ته‌ خه‌و به‌پیی هه‌ول و توانایه‌تی خوی، ره‌وش‌تی و په‌یوه‌ندی‌دار. --- ##### کورتیه‌ک - خه‌و و خوراک کاریه‌ری زور هه‌یه له‌سه‌ر زیره‌کی، چونکه خه‌و بو‌چاودیری هورمونه و توانایه‌تی فیرکاری گرینگه، و خوراک په‌یوه‌ندی‌داره له‌دروستبوونی هورمونه و توانایه‌تی فیرکاری. - که‌مبوونه‌وه‌ی خه‌و و نه‌خوراک، کاریه‌ری منفی له‌سه‌ر زیره‌کی ده‌کات، و

پۆیو یستە بە چالاکی و پەيوەندیدانی باش لە خیزان و مامۆستا بکریت.

چارەسەری نیگەرانیەکانی قوتابی لەسەر خویندن گەرنە
بۆ باشتر کردنەوهی ئەو هەڵە و کێشەیهتی که لەگەڵ
خویندەوه هەیه، و بۆ ئەوهی ئەو توانایەتی و بەرزبوونی
فێرکاری بەردەوام بێت. ئەم نیگەرانیانە لەوانەیه هەبێت
لەبەر کەمتایبەتی، کێشەکانی خانوادگی، یان کێشەیهکی
فکری و روحی. --- #### چارەسەری نیگەرانیەکانی
قوتابی لەسەر خویندن ##### ١. **پێگەشتن و
فێرکاری لەسەر هەڵە و کێشەکان** - پۆیو یستە مامۆستا و
خیزان بە جوانی و بەرپێوەبردنی چالاکیەکان،
نیگەرانیەکانی قوتابی تیگەشتوو و پیشنیاره پێدەکریت، و
کار بکەن لەگەڵیان بۆ چارەسەر کردن. ##### ٢.
پشتیوانی فکری و روحی - پۆیو یستە قوتابی بە هەول
و پشتگیری فکری و روحی بەدەست بێنێت، و
ئەوهیهتیەتیە لەگەڵ مامۆستا و خیزان، بۆ دادگاکردن و
چاکسازی کێشەکان. ##### ٣. **هەولێدان و
پەيوەندیدانی باش** - قوتابی پۆیو یستە هەول و هەولێدان
بۆ گەشتن بە سەرکەوتن، و کار بکات لەگەڵ مامۆستا و
خیزان بۆ پەيوەندیدانی باش، و بەرەوپێشبردنی توانایەتی
خویندنی. ##### ٤. **پیشنیاری چالاکی و فێرکاری
جیاواز** - دانانی چالاکیەکانی جیاواز و فێرکاری
تایبەتی، بۆ ئەوهی هەموو قوتابی بتوانێت بە شیۆهیهکی
باش و پۆیو یستی خوێ، خویندەوه بکات. ##### ٥.
کەمبوونەوهی فکری و روحی - پۆیو یستە لەگەڵ
فێرکاری و چالاکیەکان، هەول بەدريت بۆ کەمکردنەوهی

فکری و روحی، و بهرزکردنه‌وی ئیجابی و هه‌وڵدان بو
 سه‌ره‌که‌وتن. ##### ٦. **له‌گه‌ڵ هه‌ممه‌وو شش‌تیک،
 ئه‌وه‌یه‌تی‌یه‌ له‌ به‌رزبوونی خودی و هه‌وڵدان** - هه‌وڵ
 و هه‌وڵدان به‌ شش‌یه‌کی به‌رده‌وام، له‌گه‌ڵ پش‌تگیری و
 پرینمایی، بو به‌رزبوونی خودی و ئیجابی، و هه‌وڵدان بو
 کو‌تایی هه‌له‌ و کیش‌ه. --- #### کورت‌یه‌ک - چاره‌سه‌ری
 نێگه‌رانیه‌کان پێویسته به‌ پێگه‌یش‌تن له‌ هه‌له‌کانی قوتابی،
 پش‌تیوانی فکری و روحی، هه‌وڵدان، و په‌یه‌ندیدانی باش
 له‌گه‌ڵ مامۆستا و خێزان بکری‌ت. - کاره‌کانی ئهم
 چاره‌سه‌ره‌ ده‌گه‌رنه‌وه له‌ لایهن وه‌رگرتنی هه‌وڵ و
 پش‌تگیری له‌ قوتابی، و فێرکاری جیاوازی بو‌ ئه‌وه‌ی
 بتوانیت له‌گه‌ڵ کیش‌ه‌کانی خویندن هه‌لبژێردریت.

کیشهی تیگه‌یشتن له قوتابیه‌کان گرنه‌ بۆ باشتر کردنی
تـویژینه‌وه و فیرکاری، و له‌وانه‌یه‌ هۆکاره‌کانی
په‌وه‌ندی‌دار به‌ دهر باره‌یه‌تی، مه‌واد، چپوه، یان توانا و
هه‌وله‌کانی قوتابی بـیت. چاره‌سه‌ر کردنی ئهم کیشه‌یه‌
پـیویسته‌ به‌ رینگا و چاکسازیه‌کان، بۆ ئه‌وه‌ی توانایه‌تی
تیگه‌یشتن زیاد بکری‌ت و به‌رده‌وامی له‌ فیرکاری بجـیت.
--- #### چاره‌سه‌ر کردنی کیشهی تیگه‌یشتن له‌ قوتابی
۱. **پینگه‌یشتن و تیگه‌یشتن له‌ هۆکاره‌کان** -
پـیویسته‌ هه‌ول بدریت بۆ تیگه‌یشتن له‌ هۆکاره‌کانی کیشه‌،
و ئه‌وه‌یه‌تی‌یه‌ له‌ گه‌ڵ مامۆستا، خـیزان، و فاکتهره‌کانی
ئهو قوتابیه‌ که بۆ تیگه‌یشتن کاریگهری هه‌یه‌. - هه‌ندیک
له‌ هۆکاره‌کان ئهم وه‌شانیه‌یه‌ ده‌بـیت: نه‌شته‌رگهری،
نه‌خۆشی، کیشهی که‌لتوری، کیشهی فکری یان

۲. #####. **پیشنیارەکانی فیرکاری
 جیاواز و پەيوەندیدار** - فیرکاری بە شیوەیەکی جیاواز
 و پەيوەندیدار، و بەکاربردنی ڕیگایە جوړاوجۆرهکان،
 وەک وینه، فیرکاری دەنگی، یان کارە سەرەکیەکان، بۆ
 ئەوەی هەموو قوتایی بتوانێت تیگەشتن بەهێزتر و باشتر
 بێت. - کارکردن لەگەڵ قوتاییانی بە هەمان کێشه، و
 پیشنیارکردنی ڕیگای فیرکاری تایبەتی بۆ هەر کەس.
 ۳. #####. **پشتیوانی و هەولدان لەگەڵ قوتایی** -
 هەول و هەولدان لەگەڵ قوتایی، و کارکردن لەگەڵیان بۆ
 دروستکردنی ڕیگای چالاکیەکانی فیرکاری، و
 ئەوەیەتیەتیە لەگەڵ مامۆستا و خێزان بۆ پەيوەندیدانی
 باشتر. #####. ۴. **پیشنیاری چالاکیە فکری و
 روحیەتیەکان** - ئەنجامدانی چالاکیەکانی فکری و
 روحی، وەک کارە سەرەکی، ڕیکخراوی، یان
 چالاکیەکانی هەلکێشان، بۆ پشتیوانی لە توانایەتی
 تیگەشتن. #####. ۵. **کەمبەوونەوی کێشهی فکری و
 روحی** - پێویستە بە چالاکیەکان و پشتیوانی،
 کەمبەوونەوی کێشهی فکری و روحی و دروستکردنی
 ئێجابی، و هەولدان بۆ بەرزبوونی هەست و توانایەتی
 قوتایی. #####. ۶. **پێگەشتن بە چاکسازی و
 پەيوەندیدانی خێزان** - لەگەڵ خێزان و مامۆستا، کار
 کردن بۆ پەيوەندیدانی باش، و چاکسازی هەله و
 کێشهکانی تیگەشتن، و پشتیوانی لەو قوتاییانە کە کەمه.
 --- #### کورتەیهک - چارەسەری کێشهی تیگەشتن
 پێویستە بە تیگەشتنی هۆکارەکانی، و پیشنیاری چالاکیە
 جوړاوجۆرهکان و پشتیوانی فکری و روحی، و کار

كـردن لهـگهـل مامـوسـتا و خـيـزان بـو بهـدهـسـتهـيـنـانـي نـهـو
 نـهـنـجـامـهـ. - هـهـول و هـهـولـدان، و پـهـيـوهـنـديـدانـي بـاش،
 نـاتـوان تـهـنـهـا، بـهـلـكو و لهـگهـل پـشـتـيـوانـي و چـاكـسـازـي.
 يـشـهـي بـهـر بـهـسـتهـكانـي بـهـر دهم گـهـشـهـي فـيـر كـردن گـرـنـگـه بـو
 بـاشـتر كـردنـهـوـي تـوانـايـهـتي فـيـر كـاري و گـهـشـهـي هـهـسـت و
 تـيـگـهـشـتن له قـوتـابـيـان. نـهـم كـيـشـهـي لهـوانـهـي هـهـيـت لهـبـهـر
 كـيـشـهـكانـي پـيـشـهـوه، مـهـواد، رـيـگـاي فـيـر كـاري، يـان
 كـهـلوهـشـانـهـكانـي قـوتـابـي، و چـارـهـسـهـر كـردنـي نـهـم كـيـشـهـي
 پـيـويـسـته به چـالاـكي و رـيـكـاره جـور او جـورهـكان. --- ####
 چـارـهـسـهـر كـردنـي بـهـر بـهـسـتهـكانـي بـهـر دهم گـهـشـهـي فـيـر كـردن
 ##### ۱. *پـيـگـهـشـتن و تـيـگـهـشـتن له هـوكـارهـكانـي
 بـهـر بـهـسـتهـكانـي بـهـر دهم گـهـشـهـي فـيـر كـردن* - پـيـويـسـته
 هـهـول بـدريـت لهـگهـل مامـوسـتا و خـيـزان، بـو تـيـگـهـشـتن له
 هـوكـارهـكانـي كـيـشـه، و دـهـر بـار هـيـهـتـيـه لهـگهـل قـوتـابـيـانـي كـه
 بـهـر بـهـسـتهـكان هـهـي. - هـوكـارهـكان لهـوانـهـي هـهـيـت:
 نـهـشـتهـر گـهـري، كـيـشـهـي كـهـلـتـوري، كـيـشـهـي فـكـري،
 نـهـخـوشـي، يـان كـهـلوهـشـانـهـكانـي نـادر و سـت. ##### ۲.
 پـيـشـنـيـاري چـالاـكيـه جـور او جـورهـكان و پـهـيـوهـنـديـدار -
 بـهـكـار بـردنـي چـالاـكيـه جـور او جـورهـكان له فـيـر كـاري، و هـك
 فـيـر كـاري دـهـنـگـي، و يـنـه، كـاره سـهـر هـكـيـهـكان، و
 چـالاـكيـهـكانـي كـار گـيـري، بـو نـهـوـي هـهـمو و قـوتـابـي بـتـوانـيـت
 به بـاشـترين شـيـوه گـهـشـه بـكات. - دـروسـت كـردن كـارهـكانـي
 فـيـر كـاري پـهـيـوهـنـديـدار به هـهـمـان كـيـشـه، بـو نـهـوـي هـهـمو
 قـوتـابـي تـوانـايـهـتي گـهـشـه و چـاكـسـازـي نـهـنـجـامـبـدهـن. #####
 ۳. *پـشـتـيـوانـي و هـهـولـدان لهـگهـل قـوتـابـي و مامـوسـتا* -
 كـار كـردن لهـگهـل قـوتـابـي و مامـوسـتا بـو پـهـيـوهـنـديـدانـي بـاش،

و پيشبردنی توانايهتی و ههولهكاني فيركاري. - ههول و ههولدان لهگهل قوتابي، و ههولهكاني پهريپيدان و چاكسازي، بو نهوهي توانايهتي گهشه زياد بكریت. ##### ٤. **دریژهکردن و تهواو بوونی فيركاري** - پيوسته چالاكیهكاني فيركاري دریژتر و تهواو بتر بكرین، و ههول بدریت بو بهرهوامی و بهرزبوونی توانايهتي فيركاري لهگهل قوتابی. ##### ٥. **پيشنياري پهيوه نیدانی ئەندامانی خیزان و ماموستا** - كار كردن لهگهل خیزان و ماموستا بو پهيوه نیدانی باش، و چاكسازي ههله و كیشهكاني بهر بهستهكان، و پشتگیری له قوتابی. --- ##### كورتهیهك - چارەسەری بهر بهستهكاني بهرههه گهشهي فيركاردن پيوسته به تیگهیشتن له هوکارهكان، و پيشنياري چالاكیه جوړاو جوړهكان و پهيوه نیدانی باش لهگهل ماموستا و خیزان. - ئەم چارەسەرەكان دەتوانن بههیزكاري و سهركهوتن زیادبکهن.

ئهوهیهتیه له توانايهتي فيركاري و توانايهتي زانستی، فكري، و كهسايهتیهكاني قوتابي. - ئەم گهشهیه لهسهه نوێکردنهوهی مهواد، چالاكیه جوړاو جوړهكان، و بهكاربردنی ریگایه جوړاو جوړهكان بو زیادکردنی توانايهتي قوتابي. ##### ٢. **مه عریفی قوتابي** - مه عریفی قوتابي پهيوه نیداره به زانیاری، توانا، و بهرزبوونی كارگیری، كه لهگهل گهشهي فيركاردنهوه، ئهوهیهتیه له بهرزبوونی ئەنجامهكاني فيركاري و توانايهتي كهسايهتي. - ئهوهیهتیه لهسهه چپوه، فيركاري، كهلوهشان، و كهسايهتي قوتابي، و بهشداری له

پهيوهنديدانی کارهکانی فکری و کهسایهتی. --- ####

پهيوهنديدار و گرنګی گهشهی فیړکردن و مهعریفی قوتابی - گهشهی فیړکردن و مهعریفی قوتابی یهکسان نین، بهلام پهيوهنديداره و یهکهوه کار یګهري ههیه له پهرهسهندنی توانایهتی له همدو لاره. - نهم گهشهی دهتوانیت به فیړکاری جیګیر و باش، و به پشتیوانی له توانا و زانیاری، بهردهوامی له فیړکاری زیاد بکریت. --

- چارهسهر و پیشنیارکان - پیویسته فیړکاری به شپوهیهکی نوو و جیلاواز بکریت، و توانا و زانیاریهکانی قوتابی زیاد بکرین. - همل بده بو پهيوهنديدانی توانایهتی کهسایهتی و فکری لهگل گهشهی فیړکردن. - کار کردن لهگل ماموستا و خیزان بو پشتگیری له گهشه و مهعریفهتی قوتابی. - بهکاربردی چالاکیه جوړاوجورهکان و ریګایه جوړاوجورهکان بو گهشهی زانستی، فکری، و کهسایهتی. ---

کورتهیهک - گهشهی فیړکردن و مهعریفی قوتابی گرنګن بو گهشهی ههست و توانا، و لهگل یهکهوه کار یګهري ههیه له سهر نهنجامهکانی فیړکاری و کهسایهتی. - نهم پهيوهنديداره یهکسان و بهردهوام بو بهدهستهینانی نهنجامهکانی باشتر و پهيوهنديدانی توندتر لهگل جهانی فیړکاری و پهيوهنديدانی کهسایهتی.

نموژګاری بو گهشهی توانایهتی قوتابیهکان کار یګهريهکی سهرهکیه له پهرهسهندنی نهنجامهکانی فیړکاری و پهيوهنديدانی توانایهتی کهسایهتی. نهم نموژګاریه پیویسته به شپوهیهکی جیګیر و جوړاوجور

بکریټ تا بتوانیټ کارا و کاریگری بیټ. --- ####
نموژگاری بو گهشه‌ی توانایه‌تی قوتابی ##### ۱.
پینگیشتن و دیاریکردن له توانایه‌تی‌کان - پیویسته
له دهستی پیکهوتنی توانایه‌تی‌کانی قوتابی، وهک توانا له
فیرکاری، بیرکاری، کهسایه‌تی، و فکری، رینمایي و
دیاریکردن بکریټ. - هه‌موو قوتابی ده‌بیټ به توانایه‌تی
تاییه‌تی خو‌ی پینگیشتنی به‌دهست هیټیټ. ##### ۲.
دریژه‌کردنی چالاکیه‌کان و په‌یوه‌ندی‌دانی تاییه‌تی -
دروست کردن و پیش‌کش کردنی چالاکیه
جوړاو جوړه‌کان له فیرکاری و په‌یوه‌ندی‌دانی کهسایه‌تی،
بو ئه‌وه‌ی هه‌موو قوتابی بتوانیټ توانایه‌تی خو‌ی زیاد
بکات. - ریځایه‌کانی فیرکاری په‌یوه‌ندی‌داری دهرباره‌ی
توانایه‌تی‌یه‌کانی جی‌اواز به‌کاربه‌یټیټ. ##### ۳.
پشتیوانی و هه‌ول‌دان له‌گه‌ل قوتابی - پیویسته
ماموستا، خیزان، و کومه‌لگه له‌گه‌ل قوتابی کار بکن بو
پشتگیری و هه‌ول‌دان له‌گه‌ل گهشه‌ی توانایه‌تی. -
ریک‌خستن و پشتگیری له هه‌ول‌ه‌کانی قوتابی له‌گه‌ل
به‌ه‌و‌پیش‌بردنی توانایه‌تی‌یه‌کانی خو‌ی. ##### ۴.
به‌کاربردن و هه‌ول‌دان به شی‌وه‌یه‌کی گرن‌گ -
به‌کاربردنی فیرکاری به‌اریه جوړاو جوړه‌کان و
فه‌رمیه‌تی‌یه‌تی‌یه‌کان بو گهشه‌ی توانایه‌تی، و هه‌ول‌بده
له‌گه‌ل توانایه‌تی فکری، کهسایه‌تی، و زانستی. - کار
کردن له‌گه‌ل قوتابی بو زیادکردنی توانایه‌تی تاییه‌تی و
کومه‌لایه‌تی. ##### ۵. **پاش‌کهوت و هه‌ول‌دان له‌گه‌ل
په‌یوه‌ندی‌دانی تاییه‌تی** - پیویسته هه‌موو هه‌ول‌ه‌کانی
فیرکاری به‌ه‌و په‌یوه‌ندی‌دانی به‌رده‌وام و تاییه‌تی بکریټ؛

بۆ نموونە، لە کارگێڕی، فێرکاری دەنگی، و چالاکیه جۆراوجۆرهکان. --- #### پێش-نیارهکان بۆ ئەم ئامۆژگاریه - بهکاربردنی ڕیگایه جۆراوجۆرهکان لە فێرکاری، و ههولدان بۆ ئهوهی بهرزبوونی توانایهتی قوتابی زیاده بکری. - پهوههندیدانی باش لهگهڵ ماموستا، خیزان، و کۆمهڵگه، بۆ پشتگیری له گهشهی توانایهتی. - ههولدان لهگهڵ قوتابی بۆ دیاریکردنی توانایهتی تایبهتی و کارکردن لهسهره. --- #### کورتیهک ئامۆژگاریهکه پێویسته جیگیر و جۆراوجۆر بێت، بۆ ئهوهی ههموو قوتابی بتوانییت توانایهتی خۆی پهوههندیدار بکات و گهشهی زۆرتر له توانایهتیهکانی خۆی بدات. ئەم کاره پێویسته به ههول و پشتگیری له پهوههندیدانی باش بهکاربهێنری. |گهشهی داھێنانی له قوتابی: پێویستییهکان و ستراتیژییهکان ##### ۱. **پهرسهندنی توانایهتی نوێ و جیاوازی** - پێویسته قوتابییهکان بتوانن توانایهتی نوێ و جیاوازی خۆیان بهربننوه، و له داھاتوووه پێویستییهکانی جیهان و کۆمهڵگه بگۆڕن. - ئەم توانایهتییه له فێرکاری، چالاکي، و کارگێریهکانی نوێ دهبیست بهرز بکری. ##### ۲. **پهوههندیدانی زانیاری و توانا** - پێویسته قوتابییهکان توانایهتی پهوههندیدانی زانیاریه جیاوازیهکان و بهکارهێنانی پێچهوانهی زانیاری له داھاتوووه ههبیست. - بهکاربردنی فێرکاریه جۆراوجۆرهکان و چالاکیهکانی پهوههندیداری لهگهڵ زانیاری نوێ، بۆ گهشهی توانایهتی داھاتوو. ##### ۳. **چالاکي و ههولدان لهگهڵ توانایهتی تایبهتی و کهسایهتی** - ههولدان و چالاکي لهگهڵ توانایهتی تایبهتی، کهسایهتی، و کۆمهڵایهتی، بۆ

پهيوه نډيدانې باشتر له گڼل داهاتوو. - بهر زبـوونـي
 توانا يه تي فـکـري، کهر هسته، و خه يـالـي له قوتابيه کان.
 ##### ٤. **پشـتـيـوانـي له پهره سـهـنـدنـي پهيوه نډيدار و
 کارگيري** - پيويسـته له گڼل قوتابيه کان کار بکړيـت بو
 پهره سـهـنـدنـي توانا يه تيـان له کارگيري، پهيوه نډيداري، و
 زانياري نوئ. - پشـتـيـوانـي له پهره سـهـنـدنـي توانا يه تي
 له گڼل ماموسـتـا، خيـزان، و کـومـه لـگه. ##### ٥.
 پيشـبـردن و پهره سـهـنـدنـي نهـنـجامه نوپـکان - هـو لـدان
 له کار کردن له سـهـر پـروژـه و نهـنـجامه نوپـه کان، که
 دهـتـوانن له داهاتوو هـو به کار بيـنـرين. - ريـکـخـستن و
 پهره سـهـنـدنـي چالاکيه نوئ و به کار بردن زانياري نوئ. -
 --- ##### سـتـرا تيـز يـاکـان بو گهـشـه ي داهيـنـانـي قوتابـي -
 پهيوه نډيدانې زور و جوړاوجـوړ له فيـر کـاري و
 چالاکيان. - **پهره سـهـنـدنـي توانا يه تي نوئ و جياواز**
 له گڼل کارگيري و نهـنـجامه نوپـه کان. - **پشـتـيـوانـي له
 کارگيري و پهيوه نډيدانې له گڼل کومـه لـگا** و جيهـان. -
 پهيوه نډيدانې باش و تاييـه تي له گڼل ماموسـتـا و خيـزان
 بو پهره سـهـنـدنـي توانا يه تي خـوئ. --- ##### کورته يـه ک
 گهـشـه ي داهيـنـانـي له قوتابـي کار يـگـهـريـه کي زور بهر د هـوام
 و جيـگـيره، که پهيوه نډيدانې زانياري، توانا يه تي، و
 که سـايـه تي له گڼل يـه کـدانـه و هـيوه بهر ز بکړيـت، بو نهـو هـي
 قوتابـي توانا يه تي نوئ و باشتر له داهاتوو هـو بگـهـريـنه و
 و به کار بـرن.

(به هيوای سوودبينين)